

Werken over de taalgrens

Interview met Sjeng Frijns (maart 2004) deel 3 slot

In de vorige afleveringen hebben wij gezien hoe Sjeng Frijns als bouwvakker de kost verdiende, eerst in Duitsland en na de Tweede Wereldoorlog in het Luikse. In 1955 zei hij de bouw vaarwel voor een beter betaalde baan bij een zinksmelterij in Trooz. Hij bleef grensarbeider, totdat hij in 1960 bij de ENCI aan de slag kon.

Afgezien van het loon, had werken in België nog meer voordelen. De kinderbijslag was daar drie keer zo hoog als in Nederland. Ook grensarbeiders kwamen in aanmerking voor een kindertoeelage. "Ik ben in 1949 getrouwd en toen kwamen de kinderen. Voor de aanvraag van kinderbijslag moest je zijn bij het bureau van de Allocations Familiales, op de Boulevard d'Avroy. Als er een baby was geboren, kon je daar ook een 'paquet layette' (baby-pakket) ophalen met allemaal spullen voor de babyuitzet."

"Het geld dat ik in België verdiende, wisselde ik voor guldens bij een winkelslager in Moelingen of hier in Maastricht bij een particulier. Ze waren tuk op franks, want in België was alles te koop wat hier op de bon was: nylonkousen, sigaretten, noem maar op. Met Maastricht vergeleken, was Luik veel welvarender. De meeste vrouwen hadden daar een bontjas."

De kinderbijslag, het ziekengeld en de 13e maand werd uitbetaald via het clearinginstituut in Breda. "Dan kreeg ik het geld per cheque. Op een keer is de frank gedevalueerd. Toen werd het werk in België opeens financieel minder aantrekkelijk."

Rond 1955 zei Sjeng Frijns de bouw vaarwel, maar hij bleef grensarbeider. Nog vier jaar

Stadsbeeld van Luik, 1970. 'Petit Paris' had toen zijn beste tijd gehad, maar van vergane glorie nog geen spoor op deze afbeelding. Viltstifttekening van Herman van den Bosch.

heeft hij gependeld tussen Maastricht en Trooz, een gemeente aan de Vesder. In Prayon, vlakbij Trooz, stond sinds 1831 een zink- en loodfabriek, de Usines de Zinc et de Plomb de la Société de la Nouvelle Montagne. De zinksmelterij waar Sjeng Frijns heeft gewerkt, de S.A. Métallurgique de Prayon, is in 1882 daaruit voortgekomen. "Het zinkerts werd in aardewerk potten gedaan, die creusés werden genoemd. Deze potten werden gebakken op het bedrijf. Ik moest zorgen voor de bevoorrading van de ovenladers. Die potten werden in grote ovens geplaatst om het erts te laten smelten. Het gloeiend hete, vloeibare zink werd in grote tabletten gegoten. Sommige collega's deinsden er niet voor terug om de nog hete ovens in te gaan. Zo gek kregen ze me niet, een Maastrichtse collega deed het wel. Hij is niet

Aandeel van de zinksmelterij, waar Sjeng Frijns werkte. De 'Métallurgique de Prayon' zou later (1976) het belang van de universiteit van Luik in de Maastrichtse Zinkwit Maatschappij overnemen.

oud geworden."

"De directeur van de

fabriek was trouwens een Nederlander. Mijn

vader heeft er ook gewerkt en nog meer mensen uit Maastricht. Het bedrijf verzorgde het vervoer. De bussen waren van de firma Schurgers. Ik stalde mijn fiets bij hun in de garage. Vanuit Maastricht gingen dagelijks twee bussen naar Trooz. Onderweg stopte de bus een paar keer om collega's op te pikken. In Eijsden stapten ook heel wat arbeiders in."

Sjeng werkte intussen al zo'n 20 jaar over de grens. De samenwerking met Belgische collega's was nooit een probleem. Ik voelde me als buitenlander niet minder. Ook in Maastricht heb ik niet gemerkt dat men iets tegen grensarbeiders had.

Toch was het jammer dat er nooit werk was in Maastricht. Het arbeidsbureau bemiddelde hem steeds voor het buiten-

land. Op den duur werd het pendelen toch een belasting. Intussen was ook de frank gedevalueerd. Eindelijk deed de mogelijkheid zich voor van een baan dichterbij huis. "Ongeveer in 1960 kon ik een baan krijgen bij de ENCI. Ik was toen al bijna 40 en was blij dat ik een vaste baan in de buurt kon krijgen, want met dat pendelen gaat heel wat reistijd verloren. Bij de ENCI heb ik 25 jaar gewerkt. Begin jaren tachtig ging het slecht in de bouw en dus ook in een toeleveringsbedrijf als ENCI. Op mijn 61e kreeg ik het aanbod vervroegd met pensioen te gaan. Van die regeling heb ik gebruik gemaakt. Alles bij elkaar had Sjeng Frijns er 47 jaar opzitten."

"Van de zinkfabriek trek ik trouwens nog pensioen. Dat hebben ze in België goed geregeld. Toen ik 65 werd, kreeg ik bericht uit Brussel, of ik akkoord ging met het bedrag dat ze voor me hadden uitgerekend. Ik ben niet in beroep gegaan. Het heeft alleen bijna een jaar geduurd, voordat ik mijn Belgische pensioen kreeg uitgekeerd, maar ik heb alles gekregen met terugwerkende kracht. Van dat geld, een drieduizend gulden, zijn we 8 weken op vakantie gegaan naar Grasse in de Provence, waar mijn vrouw een tante had wonen."

Willibrord Rutten (SHCL)

Met dank aan de familie Van den Bosch. Voor het hele oeuvre van Herman van den Bosch (1907-1993) zie: www.hermanvandenbosch.nl

Archiefsprokkels

De vaste rubriek 'Archiefsprokkels' wordt verzorgd door medewerkers van het Historisch Centrum Limburg. Elke twee weken een

hele pagina met een nieuw verhaal, opgediept uit de archieven van Maastricht. Eerder verschenen sprokkels kunt u nog eens nalezen

op www.rhcl.nl. Historisch Centrum Limburg, Sint Pieterstraat 7, 6211 JM Maastricht, tel. 043 - 328 55 00, info@rhcl.nl

historisch
centrum
limburg